

Edinost

BOJ PROTI PREOSTANKOM
FAŠIZMA — PROTI ČRNI RE-
AKCiji — JE BOJ ZA MIR IN
VARNOST V SVETU!

CENA NAROČINI:

Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Let. 5. št. 216.

Cena 5 c.

TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, JUNE 4TH, 1947.

Price 5c.

Vol. 5. No. 216.

NIZKOTNI LJUDJE NE MOREJO IN NOČEJO VIDETI VELIKIH STVARI

JE REKEL PAVEL LUKIN, NAMESTNIK POSLANIKA FLR JUGOSLAVIJE V OTTAWI V SVOJEM GOVORU POVRATNIKOM KATERI SO ODPOTOVALI Z S. S. RADNIKOM V NOVO JUGOSLAVIJO. NJEGOV GOVOR SE GLASI:

"Tovariš poveljnik ladje, tovariši člani posadke, spoštovani predstavniki Sveta Kanadskih Južnih Slovanov, tovariši in tovaršice, kateri se vračate v domovino!

Srečen sem, ker vas morem v imenu Poslaništva Federativne Ljudske Republike Jugoslavije pozdraviti ravno tukaj na tej ladji, katera nosi našo ponosno zastavo po vseh morjih in oceanih.

Spominjam se, kako je naša mornarica izgledala prve dni naše osvobodilne borbe. Sovražniki so zaplenili naše parnike, potopili naše ribiške čolne in na našem morju so pule sovražne ladje. V tej težki dobi so naši mornarji vodili borbo na lesenih ladjah proti jeklenim ladjam naših sovražnikov. Potovali se je ponoči. Na naše ladje so prežale mine in podmornice ter sovražni zrakoplovi. Treba je bilo pronači signale, katere bi naši razumeli, a da bi jih sovražnik ne mogel razumeti. To naše leseno brodevo je odneslo zmago nad oklopnim jeklenim brodom sovražnika. Ono je prevažalo čete, dovažalo hrano in vojni material. Rešilo je na tisoče našega naroda, kateri je bežal pred terorjem sovražnika. Mnogi uspehi naše slavne Jugoslovanske Armade so bili mogoči, ker je v junjskih podvzetjih sodelovala tudi naša mornarica.

SEDAJ IMAMO TRGOVSKO IN VOJNO MORNARICO

Sedaj na naših trgovskih ladjah vladajo ravno isti delovni in ljudski odnosi, kakor v celi naši državi. Starejši tovariši mornarji se spominjajo, kako je bilo prej vse to drugače. Pred vojno je mornar zaslužil zelo malo. Mladci na ladji dolge plovbe je dobil mesečno tri angleške funte, krmar pet, strojniki in častniki od 6 do 12 funtov, nalagači za svoj težak posel izpod 6 funtov, a poveljnik največ do 12 funtov mesečno. Ali zato je dobival direktor Jugo-Lloyd v Londonu 1.000 funtov na mesec. Torej oni so težko mornarsko muko — naš narod pravi, da ima mornarski kruh sedem skorij — pretvarjali v bogate dividende. Mornarji so se celo v ekvatorijalni vročini hranili z galetami in slanimi sardelami. Ko so se mornarji proti temu upirali, so kraljevski konzulati dovedli na naše ladje tujo policijo, ker so ti konzulati varovali interese brodomlastnikov a ne mornarjev. Omenilo se je — kakor pravi narod — a povrnilo se ne bo nikdar.

Tovariši in tovaršice! Vi se vračate v domovino, zemljo naših očetov v kateri se nahajajo grobovi naših dedov in pradedov, katerim tuji in sovražniki za časa okupacije niso dali miru, ker so vražnik našega naroda nič ni bilo sveto. Tam so istotako v grobovih in izven grobov razute kosti

"Bojovnik srečnega življenja narodov Jugoslavije

YES JUGOSLOVANSKI TISK POSVETIL VSO POZORNOST ROJSTNEMU DNEVU MARŠALA TITA

London: — Tanjug poroča, da je minister zvezne vlade Milovan Djilas v "Borbi" od 25. maja v članku pod naslovom: "Borec srečnega življenja narodov Jugoslavije" izmed ostalega zapisal: — "Delo katerega danes ustvarja tovariš Tito in narodi Jugoslavije se more usporediti samo z onimi junaškimi podvigmi, katere so naši bojovniki, pod njegovim vodstvom izvrševali tekoma narodno osvobodilne vojne. Prvo in drugo, vloga tovariša Tita v vojni in miru in borba naših narodov v vojni in delovni polet v miru je nedeljivo povezano. . . Ali vsi narodi Jugoslavije, skupaj, nikoli niso imeli, in niso niti mogli imeti, take osebnosti, katera bi jih do kraja ujedinih v borbi. . . taka osebnost bi mogla biti samo ona, katera bi imela v sebi nekaj novega, ako bi imela nove ideje — ideje bratstva in enakopravnosti.

naših najboljših tovarišev, kateri so s svojimi življenji in borbi zagotovili svetlo bodočnost našim narodom.

Tam so vaše vasi, vaše hiše njihove. Tam so istotako vaše tovarne, gozdi, rudniki, železnice, ladje, banke. Tamkaj naši delavci proizvajajo po načrtu, ustvarjajo socializem, uvečavajo bogastvo naše zemlje in dvigajo blagostanje naših narodov.

Tam so vaši najmiliji, tam so vaše žene, stariši, otroci, bratje in sestre, rojaki prijatelji, sosedje, tovariši in tovaršice iz vaših otroških let in mladosti. Tam so naši tovariši, kateri so v vojni in sedaj na delu dokazali kako se mora ljubiti svoj narod, kako se za njega umira in kako se za njega gradi. Tam so naše Ljudske republike, povezane z bratstvom, enakostjo v močno Zvezo, tam je Narodna Fronta v kateri so nerazdružljivo povezani delavci, poljedelci, delovna inteligenca in vsi pošteno rodoljubi. Tam so najvernejši sinovi in hčere naroda, neumorni bojovniki za svobodo in pravice naroda in najbolji graditelji nove Jugoslavije, katere je odgojila naša junaška komunistična partija. Tam je največji sin naših narodov, voditelj in učitelj in ob istem času tudi namilnejši tovariš — tovariš Tito.

(Dalje na 2 strani)

Grška mladinska brigada Epon na mladinski progri

Grška mladinska brigada Epon na mladinski progri

Ljubljana: — "Slovenski Poročevalac" od dne 4. maja poroča, da na mladinski progri pri predoru Vranduk dela tudi grška delovna mladinska brigada "Epon", sestavljena iz mladincev beguncev, ki so bežali pred monarho-fašističnem nasiljem in našli zavetje v taborišču v Bulješu.

Grško mladinsko brigado sestavlja 100 mladincev — borcev narodno-osvobodilnega gibanja Grčije, ki hočejo s svojim delom na progri pomagati pri izgraditvi svetovnega miru.

"Ne moremo popisati sprejemov" — je izjavil komandant grške mladinske delovne brigade, — ki so nam jih prirejali; ljudstvo in brigade povsod na naši poti do gra-

Tito je nosilec in neposredni organizator onega veličanstvenega delovnega elana, kateri je objel našo zemljo. On je tvorec našega prvega pet letnega načrta. Naši ljudje so započeli veliko in plemenito delo, — da s svojim delom izgradijo srečno življenje za sebe in svoje potomce. Je ni in je tudi ne more biti takšne sile, katera bi jih mogla ustaviti na tem potu. Narodi Jugoslavije ne morajo biti več sužnji imperijalistov, da bi bili odvisni od inozemstva. Oni svojo voljo izražajo na ta način, da neumorno delajo za izvršitev pet letnega načrta, za izgradnjo svoje dežele, — novega življenja. . .

V tej borbi bodo naši narodi zmagali, ravno vsled tega, ker jih vodi tovariš Tito, kateri stoji na čelu našega narodnega pokreta, kateremu je jasno, kod je treba iti, kakšne so poti in sredstva. . .

On je simbol in zastava, organizator in bojovnik nove Jugoslavije, države v kateri se ustvarja srečno življenje za delovno ljudstvo."

Parnik "S S Radnik" odpeljal naše iseljenke v domovino

Dne 28. maja, okrog polдне je naš parnik nekako svečano dospel v Montrealsko pristanišče ter se ponosno usidral na pomolu številka 6.

Prihod parnika ni zanimal samo one kateri so bili pripravljene da se popeljejo z njim v staro domovino, ampak se je zanj zanimalo vse v Montrealu. Kako se tu di ne bi, ker je celi čas odkar so dospel naši iseljenci v Montreal, tisk tega mesta na svojih prvih straneh pisal samo o tem dogodku, prinašal slike in posamezne izjave. Tudi tisk drugih mest se je bavil s to zadevo, razlagajoč jo naravno na razne, često napačne in celo na sovražne načine.

Vsa ta kampanja tiska in radia, pa ni bila, kakor bi se človek nadejal, na škodo novi Jugoslaviji. Izdajali so se razni narodni izdajalci, ter se izokali eden drugemu, a s tem so naše iseljenke še bolj tesno združili namesto razdružili, kar je bilo namen njihove javkanja. Naši iseljenci, so jih sedaj dobro spoznali in njim ni sedaj ostalo v dvomu, kdo je prijatelj ali sovražnik ljudstva, Kanade ali Jugoslavije.

Dostikrat so ti naši izdajalci tožili mnoge delavce od te skupine, ki je sedaj odšla v domovino pri kompanijah, da so komunisti, in mnogi od njih je vsled tega izgubil posel, da je potem taval brez dela za drugim poslom, kdaj ga je dobil in če ga je dobil je bilo seveda drugo vprašanje. Sedaj ko so odhajali so zopet padli na kolena pred kanadsko reakcijo, da naj pri kanadski vladi posreduje, da se jim zabrani povratek v domovino, kar se jim pa to pot ni

dilišča. To je bil izraz ljubezni narodov Jugoslavije do pravične borbe grškega ljudstva. Veličasten sprejem nam je bil prirejen tudi pri predoru Vranduk, kjer na lastno željo delamo skupno z najboljšimi brigadami jugoslovanske mladine."

Grški mladinci so z velikim navdušenjem in borbenostjo šli na delo. To je prišlo do izraza pri vsakdanjem dviganju delovnega učinka. 24. aprila jim je uspelo, da so napredovali 2.90 m v predoru in da so izvozili 161 vozovk kamena. "Kot nerazdvojni del grške mladine — je izjavil komandant grške mladinske brigade — smo sicer daleč od svoje domovine, toda s svojim delom na progri sodelujemo pri junaški borbi naše mladine v domovini in ji pomagamo. Čutimo, da vsak naš udarec s krampom, vsak naš korak naprej v predoru predstavlja močan udarec vsem, ki so našem narodu odvzeli svobodo, udarec proti klavcem naših narodov in njihovim Anglo-ameriškim pomagačem. Še enkrat poudarimo svoje rodoljubje in smo polni ponosa zaradi zmage nad tistimi, ki so poskušali obrekovati celo častno delo naših delovnih brigad na progri Brčko-Banoviči in poskušali prikazati, da so bili to nekaki skrivnostni vojaški odredi. Te protinacionalne in protibalkanske poiskuse so delali na račun tujih imperijalistov, vendar so morali propasti, kajti resnica je zablestela pred vsem rodoljubnim človeštvom, katerega simpatije do pravične borbe grškega ljudstva so postale sedaj še večje.

Naš odgovor vsem sovražnikom našega naroda — tujim in domačim, — je ob koncu dejal komandant grške mladinske brigade — je naše največje zaupanje v borbo grškega ljudstva. Odgovor naj jim bo tudi naše okrepljenje. Obljubljamo, da bomo tudi tukaj, daleč od svoje domovine, vredni sijajne in junaške borbe grške mladine."

posrečilo, ker jim je kanadska vlada odgovorila moško, kot se more odgovoriti, da so ti ljudje svobodni in da ni v Kanadi zakona, ki bi jim preprečil povratek ali preprečil v-zeti s seboj njihove imovine. "Vse je šlo gladko je pisal Edvard Troha z parnika.

Sedaj jih je "Radnik" odpeljal proti domovini. Očividci so izjavili, da je med povratniki ob času odhoda zavladalo veliko veselje, a med njimi kateri so ostali velika žalost. Na obali je bilo na tisoče narodov, našega in kanadcev, da ako nič drugega, da jim vsaj še z mahanjem roke pošljejo poslednje pozdrave. Tamburaši zbrani iz vseh mogočih tamburaških zborov v Kanadi — vse sami učitelji — so prinesli svoje tambure na krov in odigrali poleg ene in druge himne razne poslovilne pesmi, katere je spremljalo 500 povratnikov. Vse je pelo in se jokalo, eni od veselja drugi od žalosti. Pesem se je oddaljevala od obale dokler se ni naposled izgubila v poklicih novi Jugoslaviji, Maršalu Titu in prijateljstvu, katerega so

Angleški uradnik UNRA-e o obrekovanju Jugoslavije

London. — Tanjug poroča, da je eden od vodilnih uradnikov UNRA-e misije za Jugoslavijo James Gregory napisal za britanski politični časopis "New Statesman and Nation" članek v katerem odločno pobija klevete in obrekovanja, katere nekateri reakcionarji krogi v anglo-ameriških deželah širijo o Jugoslaviji, a posebno glede dela UNRA-e v Jugoslaviji.

"Mi, kateri smo delali pri UNR-ini misiji v Jugoslaviji — piše Gregory — smo pričali neverjetnih naporov katere so poljedelci ulagali, da dosežejo in preokrajajo predvojno površino obdelovalne zemlje. Mi smo tudi videli, kako

so bili njihovi napori in težko delo ter upi uničeni vsled dveletne zaporedne suše.

Obrnivši se na napade ameriškega in v manjšem obsegu britanskega tiska na misijo UNRA-e za Jugoslavijo, je Gregory dejal: — "Nam se je težko zdelo, da je bila ameriška ambasada samo neke vrste agencija za zbiranje vsakovrstnih podlih, nizkotnih breznačajnih in neverljivejših vesti, katere so takoj odpošiljali v Washington, kjer se jih je rabilo, kot "municijo" za splošno proti jugoslovansko kampanjo."

Uporabljajo se in se bodo še nadalje uporabljali vsi mogoči izgo-

oni nosilci izmed naroda Kanade in Jugoslavije. Eden častnikov posadke je z krova zaklical: "Ostanite srečni tovariši, mi se bomo vrnili tudi po vas."

Ladja se je počasi odmikala. Spustila se je tudi Kanadska zastava, ki se je do tedaj vila na prvem jaboru in lepšala jugoslovansko trobojnico s petokrako zvezdo.

Ze daleč v Montrealskem pristanišču, ko so se videle samo še glave od ljudi in bele proge trije dolgi ladijski signali so bili poslednji pozdrav. Na ta pozdrav so odgovorile skoro vse usidrane ladje v pristanišču. Po zraku se je razlegel zvok odzdrava — želja srečnega povtovanja. . .

"Radnik" je zaplul in odpeljal s seboj v novo Titovo Jugoslavijo 500 novih graditeljev Jugoslavije. Zarki zahajajočega sonca so obsevali velike rudeče zvezde na dimnikih ladje, dokler se ni skrivil v daljavi a zahajajoče sonce je hitelo na vzhod, da prinese sprejemne pozdrave povratnikom ob prihodu v domovino.

SANS obsodil vojne hujskače je za mir svobodoin demokracijo

POROČILO IZ KONVENCIJE SANS, — POROČA G. WITKOVIC

Cleveland, O. — "Druga konvencija SANS je bila zaključena v soboto dne 31. maja. Na konvenciji je vladala najlepša harmonija dokler niso prišle na vrsto volitve glavnega odbora. Takrat pa so se pokazale nekatere stare bolečine."

Vprašanje ali bo SANS ostal pri svojem značilnem delu in naloga je bilo skoro takoj rešeno. Vsak delegat in vsak odbornik je naglašal velikansko potrebo politične akcije, ki so potrebne v današnjih časih, ko nam odprto grozi fašistična nevarnost.

Toda en poseben dogodek želimo posebno podčrtati v tem poročilu, namreč poročilo in nastop Josipa Miketiča, predsednika Zveze Kanadskih Slovencev, ki nam je osebno izročil prisrčne pozdrave kanadskih Slovencev. Vsa delegacija je bila ginjena, ko je bilo najavljeno, da je med nami tudi gost iz Kanade, ki se zanima za napredek in skupne naloge ameriških Slovencev.

Delovanje kanadskih Slovencev je prodrlo tudi med nas in vsak je bil nekoliko radoveden, kakšni pa so vendar Ti naši živi Kanadčani? Ali niso morda to neke vrste posebni apostoli?

Miketič je v tistem pozdravu naglasil, da prinaša pozdrave od pretežne večine kanadskih Slovencev, da je tam le redki nasprotniki edinstva in bratstva in da so vsled tega edinstva imeli tako silajne uspehe na vseh poljih njihovega prizadevanja za jugoslovanske narode in svetovni mir. Toda, ko je iznesel nekaj podrobnejših številk o vsotah materialne pomoči našim krvnim bratom in sestram v prerajeni staro domovino, ko je povedal, da so kanadski Jugoslovani doprinesli samo skozji nekaj zadnjih mesecev za rekonstrukcijsko pomoč nekaj več kot milijon tri sto tisoč dolarjev, nam

vori, da se prepriči pošiljanje pomoči v Jugoslavijo, dočim se ne prestopa pošilja pomoči državam, kot naprimer Grčiji, Italiji in Avstriji. Jaz rečem še enkrat, — je zaključil Gregory — kruh je postal politično orožje.

je skoro vzel sapo in elektrificiral celo dvorano. Lahko si predstavljate naše začudenje in odobravanje vašega neverjetnega uspeha. To je bil aplavz, da se je cela dvorana tresla! Ta primer poštrevnosti in agilnosti brez dvojnega tudi na nas v Združenih državah prijetno vplival, kajti Miketič je naglasil, da to delo ni izviralo iz sanj ali lepih in dobrih namenov, temveč je posledica edinstva in sloge med vsemi naprednimi rojaki in organizacijami. Delegacija je bila istotako osupnjena, ko je slišala, da se je prvo jug. ladjo vrnilo 500 prijateljev in podpornikov nove Jugoslavije, da s svojim doprinosom pride bivajo kruh in lepšo bodočnost na svoj rojstni grudi, kjer ne bo zastavljanja in izkoriščanja, kjer jih čaka stalno delo in zaslužek.

Konvencija je naredila več zelo važnih zaključkov in priporočil. Odslej bo SANS poleg kulturnega in političnega delovanja bolj globoko posegal v ameriške probleme, to je za obrambo naše svobode in demokracije. SANS je obsodil vojno hujskanje proti slovenskim državam in narodom, in poziva vse Slovence in Slovenke, da se podamo na složno delo in naredimo vse kar je v naši moči, da se ohrani mir in zopet vpostavi dobre odnose s tistimi, da se ameriška vlada zopet povrne na varno in modro načrtano politiko pokojnega Franklina Roosevelta.

V splošnem se lahko reče, da je bila konvencija zelo uspešna in da je zadostila vsem potrebam. A vendar vemo, da se pri tako velikem delu zmiraj lahko kaj prezre v zamišljenosti in se bo tudi vse morebitne nedostatke takoj popravilo, kajti volja cele delegacije je bila, da storimo vse kar je treba storiti, da se dosežejo cilji in nameni te konvencije kakor tudi vseh prejšnjih zborovanj."

JAKOB DROBNIČ UMRL NA POTU V DOMOVINO

ZADET OD SRČNE KAPI

Na potu v domovino na parniku Radnik umrl tov. Jakob Drobnič iz Torontona. Pokopan je v Father Point, Que.

To vest smo prejeli po telefonu iz Montreala.

SLIKA PREDSTAVLJA SLOVENSKE POVRATNIKE IMENA IN MESTA OD KADER SE VRAČAJO NA PARNIKU S.S. RADNIK. Prva vrsta (sedeči otroci) od desne na levo: Ivan Mavrin, Toronto. Kristina Sodec in Mary Sodec, Vancouver. Anica Cimprič, Port Arthur. Clarica Mavrin, Toronto. Franki Cimprič, Port Arthur.

Druga vrsta sedeči od desne na levo: Vinko Režek, Toronto. Jože Banovec, Windsor. Frank in Ani Sodec, Vancouver. Tilka Cimprič, Port Arthur. Rozi Lesar Sudbury. Helen Mavrin, Toronto. Peter Zalec, Hamilton. Tony Cimprič, Port Arthur.

Tretje vrsta stojeli od desne na levo: Jože Žagar, Hamilton. Jože Lesar, Sudbury. Raymond Ma-

thur. Anton Ogulin Vancouver. Janez Kerin, Vancouver. Jože Smej, Port Arthur. Janez Simonič, Vancouver. Anton Jerše, Port Arthur. Jakob Drobnič, Toronto. Anton Študel, Vancouver. Franc Mali, Port Arthur in Franc Nemanič, Port Arthur.

Odsotna na sliki sta: Franki Sodec (ml.) Vancouver in Jože Leesar (ml.), Sudbury, ki se istotako vračata s svojimi stariši na parniku "S.S. Radnik" v novo Jugoslavijo.

EDINOST

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario, by Edinost Publishing proprietor in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto on the 25th day of June, 1942, as No. 47989 C. F.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista: 206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in depisov se ne vrača.

Gonja ostankov fašizma

Danes se mnogo piše, govori in po radiu razširja histerična propaganda proti komunizmu in to brez da bi se ljudem pojasnilo, kaj prav za prav je komunizem in čemu bi bilo treba imeti pred njim toliko strahu, ter kdo se ga naj boji.

Pred napovedjo vojne 1939. leta in v vojni je bilo to delo skoro izključno Hitlerja in Musolinija. Ta dva sta se vedno drla kje na kakšnem balkonu, da je treba komunizem ustaviti v Abesiniji Španiji, Čehoslovaški, Jugoslaviji in drugod. Imela sta seveda tudi v drugih državah svoje hlapce, ki bi bili radi Hitlerčki in Musolinički, česar jih je pa sedaj ko je nazi-fašizem tako temeljito propadel sram priznati in se sedaj najrajši imenujejo "zadpadni demokrati."

Nazi-fašizem se je napejal pred letom 1939. pred demokracijo kot žaba pred volom na travniku, ki bi bila rada tako velika kot vol, dokler se ni vsled čezmernega napenjanja razpočila. Tako se je razpočil nazi-fašizem, ki je vse kar je bilo demokratično imenoval "židovski komunizem", celo veliki predsednik Amerike — Roosevelt je dobil to ime.

Propali nazi-fašizem, ko se je razletel je razpršil svoj notranji smrad po demokratičnih državah v glavnem po demokratični Ameriki in Angliji. To so tisti ostanki fašizma, ki se sedaj napihujejo in skrivajo pod plaščem zapadne demokracije in kot prej Hitlerju in Musoliniju se jim vidi vse kar je demokratičnega, da je komunizem ali komunistično delo.

Ko je poslavljal prva naša skupina izseljencev iz Kanade, ki so odšli pomagati obnavljati in graditi po fašizmu porušeno domovino, so ti ostanki fašizma in reakcija zatuli in zagnali takšen trušč kot ranjena zver po dnevnem časopisju, da bi človek mislil, da se svet podira. "To je komunistično delo", — so kričali vse vprek.

Naj ti fašistični ostanki imenujejo to kakor koli hočejo, nekdo mora zgraditi in obnoviti Jugoslavijo. Goto-vo je le to, da jo fašistični ostanki ne bodo, ker so dobivali le preobčutne bunke od svobodoljubnega in demokratičnega jugoslovankega ljudstva. Zato je sedaj takšno tulenje če se zgodi nekaj kar je v prid ljudstvu Jugoslavije.

Ko je pred nedavnim Jugoslavija vprašala za hrano bogato Ameriko kjer se žive sežiga, je ameriška reakcija odklonila Jugoslaviji prodati za gotov denar živež. Pri mirovni konferencah se je tudi vedno preprečevalo, da bi se Jugoslaviji plačalo vsaj nekaj vojne škode, ki jo je zverinski nazi-fašizem provzročil deželi in ljudstvu Jugoslavije. Vse škode ne morejo itak plačati ne premagane nazi-fašistične države niti vsa svetovna reakcija z nazi-fašističnimi ostanki vred. Zato bi bila vsa ta nagnusna nazifašistična zverjad lahko mirna sedaj ko gre poldrug tisoč poštenih kanadskih jugoslovankega izseljencev pomagati s svojimi stroji obnavljati po njih porušeno domovino.

Ako je fašizem in nacizem porušil Jugoslavijo, ona ne more vsled tega ostati porušena. Nekdo jo mora zgraditi naj oni to krstijo kakor jim je drago, ali pri vsej tej gonji, ki so jo zagnali proti komunizmu so povedali nekaj, kar niso hoteli in dali komunizmu zelo odlično izpričevalo — namreč da fašizem ruši a komunizem gradi. Pokazali so svojo sadistično naravo, ker jih je v žolč zapelo, da bo dobilo ljudstvo Jugoslavije nekoliko modernih strojev, a sami bi pa radi videli narode Jugoslavije v bedi in pomanjkanju.

Pokazala se je tudi reakcija v vsej svoji nagnusnosti. Koliko gorja je nazi-fašizem provročil, po Evropi, Aziji in Afriki niti Amerika in Avstralija niso bile izvzete ali od teh reakcionarnih gavranov ni bilo slišati žal besediče proti temu nagnusnemu fašizmu, zaganjajo se pa kakor hijene v komunizem in komunizem jim je vse kjer koli je kaj dobrega za delovno ljudstvo. Ako delavec vpraša za nekaj centov povisjanja plače, je to že komunizem. Če zahteva stanovanje za svojo družino, tudi to je komunizem. Organiziranje delavskih unij, to je tudi komunizem. Da delavni človek sploh sme živeti, tudi to je komunizem.

Ko je Henry Wallace rekel, da naj Amerika posodi rajši za traktorje, pluge in drugo razno orodje, kar bi izdelovalo za življenske potrebe, namesto za tanke in topove — je takoj ta reakcija zarjavela, da je komunist. Zatrjeval je, da je napredni konservativec, ali ker je hotel za človeštvo dobre stvari, je moral rad ali nerad biti, komunist.

"Po njih delih jih bodete spoznali", je že stari pregovor. Ideologija fašizma je uničevanje, morjenje, rop. Ker ljudstva poznajo te gavrane se jim po mnogih deželah dobro upirajo, kot v Grčiji, Kitajski, Italiji, Franciji in drugod. Ljudstvo hoče resnično demokracijo, a ne nikakršno "zapadno demokracijo", ker je demokracija le ena in ta se izraža v ljudski svobodi in vsemu delu za dobrobit človeštva. Organizirano delavstvo je odgovor na vse napade na resnično demokracijo. Demokracija je živa stvar, delavstvo in sploh delovno ljudstvo. V enotnosti in bratstvu ter enakopravnosti bo delovni narod dosegel demokracijo in svobodo ter izruval ostanke fašizma iz svoje sredine ter jih vrgel na smetišče, kamor spadajo. Svobodo, demokracijo in mir pa more rešiti le narod sam!

NIZKOTNI LJUDJE NE MOREJO IN NOČEJO VIDETI VELIKIH STVARI

(Iz prve strani)

Vi ste ponosni na svojo domovino, a tudi domovina je ponosna na vas. V težkih dneh ste vi storili mnogo za našo narodo. Borili ste se proti kraljevski Jugoslaviji, katero so plenili tuji in domača gospoda in katero so vladali izdajalci in tuji vohuni. Vi ste dali bojevniške za španski narod, ki se je junaksko boril proti krvavemu fašizmu. Z navdušenjem ste se udeleževali v vojnih naporih vaše nove domovine, Kanade. Proizvajali ste vojne potrebščine, borili se v kanadskih enotah, kanadski mornarici v kanadski aviaciji. Mnogi naši tovariši so dali življenje za skupno stvar, kanadskega in jugoslovankega naroda. Odrzavali ste si od ust, da pomagata boj naših narodov v domovini. Napram priznanju zveznega ministra dela, tovariša Vicka Krstulovića, ste vi v Kanadi bili prvi od celokupne prekomorske emigracije, ki ste pokrenili vprašanje vračanja v domovino.

Vedno ste bili prvi in jaz se nadam, da se boste za to častno mesto v delu za splošno dobrobit trudili tudi v domovini.

V naši domovini se dela neumorno. Vsi naši ljudje, žene in mladina se trudijo, da izvrše one naloge, katere je odredil naš pet letni načrt za to leto. Naš pet letni načrt bo preobrazil našo zaostalo in razrušeno domovino v red industrijskih in naprednih dežel, a naše siromašne narode v red narodov kateri žive v blagostanju. V izvršenje tega načrta veruje vsaki naš človek in vsaka naša žena. Celo naši sovražniki ne dvomijo v to, ali oni se boje tega uspeha, zato poskušajo vnašati nezaupanje v to, da s tem zadržimo pohod našega napredka. Naš pet letni načrt naša petletka bo vkljub temu v popolnosti izvršena, ker ima oblast v rokah delavski narod. Z gospodarstvom, gospodari delovni narod. Med narodi kateri tvorijo našo Zvezo vlada bratstvo in enotnost in to se vsaki dan vse bolj pogloblja. Mi prej nismo vedeli kako je bogata naša zemlja, ker so z njo gospodarili kapitalisti, kateri so sedeli v Londonu, Parizu, Berlinu in Dunaju, a kraljevska vlada je izvrševala njihove naloge. Tem kapitalistom je bilo v interesu, da preprečijo razvoj naše države in da prikrijejo bogastva katere ona ima. Sedaj naše narodne oblasti odkrivajo vsaki dan, kar koli se vse nahaja v naši zemlji.

Prirodna bogastva pa niso zlatniki, katere se more pobrati na potu. Iz zemeljskega drobovja moramo izvelič ta bogastva ter jih v tovarnah in delavnica predelati in izdelati iz njih razne predmete in eden del od tega bogastva poslati v druge države v zameno za predmete, ki so nam potrebni. Za to delo je potrebno milijone rok. Milijone rok katere delajo po državnem načrtu, katere delajo z navdušenjem, kakor se dela za sebe in skupnost — morejo delati čudeže. To se je pokazalo pri obnovi naše zemlje, to se kaže pri izpolnjevanju našega načrta o elektrifikaciji in industrializaciji.

Ko se ujedini milijone delavnih rok se delajo čudeži. Ali še večji čudeži se delajo ko se ujedini milijone možganov, da skupaj z milijoni rokami izgrade socialistično gospodarstvo. Sedaj pri naših delavcih delajo za splošno blagostanje, a ne za kapitaliste. Sedaj jim delo ni več breme, sedaj jim stroj deli sovražnik. Kakor ima poljedelec rad svoje gvozdne vola ali konja s katerim orje, kakor ima poljedelska družina rada svojo kravico, hranilnico, kakor kmet gleda z ljubeznijo na žito, katero dozoreva in na sadno drevo, katero prvokrat obrodil sad, tako sedaj delavec gleda na svoj stroj. Ni dneva da ne bi naše časopisje prinašalo vesti, da je neki delavec v tovarni iznašel nekaj novega, kar poveča proizvodnost dela, olajšuje delo in štedi material. Ne samo delavci v tovarnah, ampak tudi delavci v obrtnih delavnica, poljedelci, znanstveni delavci v svojih laboratorijih, učenci, dijaki, bogatijo našo zemljo s proizvodi svojega uma in svojih rok. Slišali ste o genialnem iznajditelju, sinu naše zemlje Nikoli Tesli. On je izumil mnoge stvari in so se z njegovimi izumi obogatile neke velike kompanije, a on je umrl v siromstvu. V naši zemlji iznajdb ne odkupujejo nekatere kompanije, da bi jih uporabljale za sebe ali čuvala neizkoriščane. Naše nove iznajdbe se takoj uporabijo in tako bogostvo naše zemlje v proizvodnji, znanju in spretnosti neprestano raste.

V naš pet letni načrt se bo vložilo 278 milijard dinarjev. Vi tovariši in tovarišice ste zasluževali tedensko 30 do 40 dolarjev. V sled tega vi znate računati z malimi številkami. A milijarde so velike številke. To so bilijoni. To je; vsaka milijarda pomeni tisoče tisočev. Naši možje in žene v Jugoslaviji se že primičejo, da mislijo ne samo na male številke ampak tudi na velike številke. V začetku od tega zaboli glava, ali se človek znajde. Vprašali bodete; "od kod toliko denarja? — Naša zemlja je bila zaostala, v vojni je največ trpela. Posojil njimo iskali, ker se sedaj mednarodna posojila ne dajejo državam katere napredujejo in hočejo napredovati ter katere bi bile poštene in sigurne plačnice. Posojila se dajejo večinoma bankrotiranim režimom, kateri vodijo borbo proti lastnim narodom, a danje posojila državam, katere nimajo ljudskih režimov je ravno tako, kot bi se metalo v morje zlato, kjer je morje najgloblje. Naše bogastvo, naše milijarde so izdelki naših delavcev in poljedelcev. Ko naši rudarji producirajo toliko in toliko ton jekla, premoga in bakra, a naši poljedelci pridelajo pšenice, sladkorno peso, tedaj ti proizvodi predstavljajo milijarde, katere se vlaga v naše gospodarstvo, ker od teh proizvodov in z pomočjo teh proizvodov bodo delale naše tovarne in naš promet in se bodo nadalje predelavali ali zamenjali za druge proizvode.

V letu 1951. bo naša proizvodnja v industriji po vrednosti petkrat večja, kot je bila 1939. leta. Proizvodnja električne energije se bo povečala za štiri krat. To pomeni, da bo električni tok gonilna sila naših strojev, ki bodo razsvetljevali tudi tiste vasi, ki prej niso poznale niti petroleja, ampak so s trskami osvetljevali svoja bedna, revna naselja.

Sovražniki naroda, kateri se delajo kot prijatelji kmeta — to so razni Mačekovci in pristaši Dragoljuba Jovanovića — so se spustili v stok in jauk, da bo naša industrializacija izvršena na škodo naših kmetov. Vi kateri prihajate iz Kanade ste priče, da ne more biti naprednega poljedelstva brez napredne industrije. Kanadski farmarji imajo traktorje, tovarne avtomobile, mlatnice, sejalne stroje, umetna gnojila, ker je kanadska industrija za njih to izdelala. Ako kanadskemu farmarju ni na škodo, kanadska industrija, ne bo mogla biti na škodo jugoslovankega

industrija, jugoslovanckemu poljedelcu. Dalje se bo napram pet letnem načrtu izsuševalo podvodna zemljišča in na drugo roko namakalo suha zemljišča, tako da bodo naši poljedelci pridobili 800 tisoč hektarjev nove rodovitne zemlje. Izdelalo se bo 68 tisoč novih pluhov, dvignila se bo produkcija u-metnega gnojila, in poljedelske strojne postaje bodo povečale svo-

Do zdaj je Jugoslavija prejela na račun vojne odškodnine tri nemške parnike. Nekaj jih je v inozemstvu kupil, kakor na primer 14.000 tonski parnik "Radnik", ki "je zadnji teden pripil iz Jugosla-vije v Kanado, Montreal, da je od-

lje, smo začeli osvobajati Pariz in Atene, Bruselj in Varšavo. Tri leta smo se sami borili zoper fašistično koalicio. Pravim — sami zato, ker je v primeri z bitkami pri Moskvi, Stalingradu in Kursku boj v Afriki v naših očeh samo neznamenatna ekspedicio. Ko je divjala bitka pri Moskvi, je par divizij v Afriki zavzelo ali zapuščalo Tobruk. Ko je bila bitka pri Stalingradu na vrhuncu, so stanovanjski intendant v Alžiru delili nakazila za hotele. Nekako laže je bilo podkupiti admirala Darlana, kakor pa ukrotiti feldmaršala von Paulusa. Ko se je začela bitka pri Kursku, Sicilija še ni bila na vidiku.

Vrane iz zahodne strani morja vohajo plen ILIJA EHRENBURG: OB PRILIKI OBLETNICE ZMAGE MAJA:

"Ko mislim na zmago, se ne spominjam samo 9. maja, ampak tudi 22. junija. Ne slišim samo skripanja peres nemških generalov, ki podpisujejo zapisnik o kapitulaciji, ampak tudi skripanje kmečkih voz, ki beže pred osvajalcem. Ne vidim samo ognjevitosti končne zmage, ampak tudi plamen prve bitke. Moje misli se stalno vračajo k najtežjim letom naše zgodovine, v leta 1941 in 1942. Usoda Berlina je bila zapečaten v tistih mesecih, ko je sovjetsko ljudstvo branilo majhen košček zemlje na obali Volge, daleč, daleč od Odre. Ni branilo samo razvalin mesta na Volgi, branilo je tudi našo državo in Evropo z njeno staro in slavno civilizacijo.

Toda tudi Stalingrad ne bi bil mogel brez tega, kar se je zgodilo pred njim, brez neznanih junakov, ki so padli v neenakem boju prvih mesecev, brez močne obrambe, brez bitke pred Moskvo in brez sevastopolske epopeje. Vojno smo dobili v tistih strašnih dneh, ko so nam nekateri "prijatelji" že peli nagrobnice. Naše miroljubno ljudstvo, naši vozniki traktorjev in livarji jekla, naši drvarji in ogro-nomi, naši električarji in zidarji so vrgli na kolena stoletne osvaja-lice, ki so bili vajeni zmagovati.

Naj bi se ljudje, ki sanjajo o drugi križarski vojni, spomnili preteklosti — nemške vojske na dan 22. junija, nemških statelitov, me-talcev min s 6 cevmi, tankov "tiger" in generalov Reichswehra. Res je mogoče, da ta gospoda ne more razumeti, da nas ne morejo preplasti niti bajke o najbolj tajnem orozju ali raznih koalicijskih blokih in conah. Ko so nemški fašisti bombardirali London ali uničevali Coventry, so Britanci pokazali veliko vztrajnost. Zato jih spoštujem. Britanije ni rešil samo Kanal, ampak tudi vztrajnost britan-skih narodov. Britanci so se rešili, ker pa so sedeli na svojem oto-ku, niso mogli rešiti Evrope. Reševanje Evrope se je začelo 22. junija 1941, ko je prvi sovjetski ob-mejni stražnik žrtvoval svoje živ-ljenje z razstrelitvijo prvega nem-škega tanka. Prav tistega dne, ko smo izgubili prvi peden svoj zem-

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

Do zdaj je Jugoslavija prejela na račun vojne odškodnine tri nemške parnike. Nekaj jih je v inozemstvu kupil, kakor na primer 14.000 tonski parnik "Radnik", ki "je zadnji teden pripil iz Jugosla-vije v Kanado, Montreal, da je od-

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

Do zdaj je Jugoslavija prejela na račun vojne odškodnine tri nemške parnike. Nekaj jih je v inozemstvu kupil, kakor na primer 14.000 tonski parnik "Radnik", ki "je zadnji teden pripil iz Jugosla-vije v Kanado, Montreal, da je od-

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

Do zdaj je Jugoslavija prejela na račun vojne odškodnine tri nemške parnike. Nekaj jih je v inozemstvu kupil, kakor na primer 14.000 tonski parnik "Radnik", ki "je zadnji teden pripil iz Jugosla-vije v Kanado, Montreal, da je od-

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

ljo pomoč poljedelcem. Dajalo se jim bo odbrano seme, uvedle se bodo nove bilke in novo pleve ži-vine. Država bo potom zadružnih kreditov, pocenjenjem industrijskih izdelkov pomagala malemu in srednjemu kmetu. Ne bom se za-drževal dalje na ostalih načinih kako bo ljudska država pomagala kmetu, da se bo dvignil do življe-nja dostojnega človeku in do živ-ljenja kulturnega človeka.

Država ni zanemarila niti naše obrti. Obrtnike je kapitalistična in-dustrija in kapitalistične banke gnale v ubožstvo. Sedaj ko je na-rodno gospodarstvo v ljudskih ro-kah, bo mogel obrtnik priti do svojega kruha. Obrtniki bodo mo-gli povečati svoje dohodke in ne bodo več v skrbeh za svojo prihod-nost. Po načrtu se bo dvignil naš promet, gradile nove šole, bolni-ce in zdravstvene ustanove, gledališča, muzeji in galerije. Dvignile se bo naše znanstvo in tehnika.

Z porastom produkcije, se bodo višale delavske plače in dohodki poljedelcev. 30 milijard dinarjev se bo vložilo za popravila in graje-nje novih stanovanj. Jaz nisem ni-ti od daleč našel vsega kar bo naš narod dobil z izvršenjem pet let-nega načrta. Ko bo pet letni načrt izvršen, a to bo v letu 1951., bo naša država industrijska in napre-dna dežela.

Za te velike dogodke, za njihovo razumevanje je treba imeti tu-di veliko dušo in veliko srce. Maj-hni ljudje ne morejo in nočejo vi-deti velikih stvari. Vam je vedno treba imeti pred očmi veliki pot-po katerem je tovariš Tito povedel naše narode; pot iz sužnosti, čez borbo v svobodo, pot iz uboštva in zaostalosti, čez delo k blagostanju, k srečnem in kultur-nem življenju. Ako se vam bo kdaj dogodilo, da neki odbornik ali državni funkcionar ne bo naredil o-nov, kar bi moral narediti, ali bo naredil ono kar ni smel narediti, take malenkosti bi mogle raz-čarati le majhnega človeka, človeka z majhno dušo in malo pa-meti. Najde se v Jugoslaviji, da narod na pomaznih mestih v u-pravi ne izbere pravega človeka in celo nekaterokrat izbere celo ljud-skega sovražnika. Taki ne pred-stavljajo našo ljudsko oblast, oni ne pomenijo tiste poti po kateri je tovariš Tito povedel naše narode. Oni pomenijo, ali stran pot ali pa vračanje v preteklost.

Ob ločitvi, tovariši in tovarišice vam hočem obrniti pozornost, ka-ko žalostno so propadli poskusi u-staško-mačekovskih jamarjev in kraljevsko-četniških klavcev. Ne da vas odvrnejo od nameravane-ga pota, ker je vaša odločnost čvr-sta in neupogljiva, ampak njihovi žalostni poskusi, da zastrupe od-nose izmed kanadskega naroda in naših narodov. Kdo so ti revni agenti, ki so se rasteryli po tej veliki zemlji, da dajejo izjave in sikajo strup? Kdo je to v čigar imenu oni govore?

Takovzani vodja hrvaške seljaš-ke stranke, večkratni izdajalec, vojni zločinec in sovražnik ljud-stva — Maček morda ni dovolj poznan, kanadski javnosti, ko v tej deželi more najti hišo v katero ta zločinec, ali njegovi agenti ima-gjo vstop. Maček je bil stever vla-de, katere je podpisala trojni pakt, ki je bil kakor je zgodovina poka-zala naperjen v prvi vrsti, ne pro-ti kominternu, ampak proti drža-vam, katere govore isti jezik, ka-kor ogromna večina kanadev an-glo-saksonskega in francoskega pokenja.

Maček je prvi v naši deželi uve-del koncentracijske taborišča, v katere je nagnečil naše najbolj si-nove in hčere, delavskega razreda in narodne bojevničke, ki so mrzili fašistične zavojevalce, kateri so za-sužnjili Francijo, zagrozili Angli-ji, izdajalsko udarili na Jugosla-vijo in verolomno napadli Sovjetsko zvezo. Maček je hotel napraviti Hrvatsko in celo Jugoslavijo v ba-zo za oskrbovanje nemškega mili-tarizma s hrano in surovinami. Njegova ideja je bila, da naj Ju-goslavija postane "njiva podokni-ca" Hitlerjeve Nemčije.

On je še pred Paveličem, pre-ko nemške agature, katere se je ime-novala "Hrvatska delavska zveza" pošiljal suženjsko delovno silo, ki je delala v Nemčiji in proizvajala vojni material za ubijanje naših zavezniških vojakov. Maček je pro-dal Hrvatsko Paveliču, a ta nazi-fašistični najemnik je v svoji no-rasti napovedal Ameriki vojno. Ta stvar ni resna, ali je vredna, da se jo omeni.

Mačeka so Nemci držali v rezerv-i, ako bi bilo potrebno zamenja-ti Paveliča. Pred osvobojenjem ce-lokupne Hrvatske, so Nemci na-meravali ohraniti kvizlingško tvo-revino, ustaško Hrvatsko, da bi krvnika Paveliča zamenjal Maček. Hitro napredovanje naše armade je prevrnilo vse te načrte.

Ta dejstva bi moral vedeti vsa-ki pošteni Kanadev, da bi tako ne nasedal lažem, katere širijo oni, ki so onesrečili

Pismo iz Kirkland Lake

ZAHVALA

Zdaj ko je že odposlana roba in jestvine v pristanišče Montreal za RUDEČI KRIŽ SLOVENIJE, se je treba zahvaliti našim dobrim in marljivim ženam, in tudi nekaterim moškim, ki so se potrudili da se je zbralo za naše sirote brez staršev in domovini nad 600 funtov težine obutve, obleke, in razne suhe ter konzervirane hrane. Posebna zahvala gre rojaku John Branisel-u ki nam je odstopil prostor za zbiranje in pakiranje omenjenih stvari. Zahvaliti se moram Mrs. Piškur, ker se je potrudila da smo obiskale skoraj vse grocery trgovine po našem Kirkland Lake. Odzvali in darovali so nam brez malega skoraj vsi, eni več drugi manj. Naključje nas je naneslo tudi na enega agenta za konzervirano juho kateri nam je daroval cel zaboj iste in smo ga nosile domov po snegu ki nam je segal skoro do pasu.

Zahvaliti se moram tudi Mrs. L. Levstik, katera tudi ni štedila stopinj in je obiskala skoro vse manufakturne trgovine. Kakor sem izvedela sta največ darovala Brayland Store, in Dentist Rudman.

Težko se je podati v to delo, in malo jih je ki so pripravljivi prositi po naselbini, a še zmiraj se dobe taki ki odrekajo najmanjši dar za najpotrebnejše v domovini.

Končno še enkrat najlepša hvala vsem za vsak doprinesen dar. Še največje zahvalo pa bomo deležni od sirot v domovini, kateri bodo prejeli naše darove.

Moje mišljenje je, da ko bi vsaka Slovenka kar nas je v Kanadi in v U.S.A. oblekla vsaj eno siroto brez staršev katerih je v domovini nekaj nad 11 tisoč nebi ostal nobeden gol in bos.

Ravno en dan po tistem ko smo odposlali 3 zaboje v pristanišče, sem dobila pa tole pismo od mojih soolk in farank iz Belokrajine, občina Dragatuš, pa prosijo da naj ga dam v list Edinost. Zato Vam ga zdaj obenem pošiljam v priobčitev. Ker je pismo zanimivo ga priobčite dobesedno.

Z pozdravom,
Marija Hočevar.

Draga tovarišica!
 Tvoje pismo katerega si mi pisala 29. 2. t. l. je znak zavednosti in ljubezni do nas žen. Zato ti najprej želim ljubo zdravje in mnogo uspeha na vseh tvojih potih, kar ti želijo tudi vse druge tovarišice.

Draga tov., pišeš mi, da čitaš članke v vašemu listu Edinosti od Bele Krajine. Res, ko bi bilo mogoče vse opisati, kaj smo prestali in kaj se je vse tukaj godilo, bi marsikdo rekel, da ni vse to res, ali more se veliko prenesti.

Ni zadosti, draga tovarišica, da smo pregnali okupatorja iz naše zemlje, ker moramo sedaj premagati še drugega notranjega sovražnika namreč — sovraštvo in sebičnost, kar je v vojni povzročilo toliko nečloveškega mučenja.

Pišeš, da se trudite za pomoč našim domovini. Res ste s tem mnogo doprinesli naši upostoheni domovini. Dragi tov. Marija, ravno zdaj ko obhajamo velikonočne praznike se spominjamo tudi na vas sestre, ki ste razpršene po vsem svetu. Želimo vam vse najbolje in se obenem zahvalujemo za vse dobrote katere smo prejeli od vas, posebno od vas Slovencev in vseh drugih narodov.

Pišeš, da se me spominjaš. Tudi jaz se tebe spominjam iz naših šolskih let. Veseli me da si se mi

oglasila. Zdaj vidim, da si vztrajna, kakor je tudi vsa tvoja rodovina. Pišeš za svoje brate, kako so razkropljeni. Niso oni nazadnjaški, ampak voditelji k dobremu in napredku. Tudi sestra Ana v Obruhi je zavedna žena naše oblasti in ravnatoka njena družina.

Draga tovarišica Marija; ti praviš, da si ponosna na nas in svoj rojstni kraj. Upravljena si da si ponosna, ker smo zares Belokranjci v mnogih ozirih za vzgled vsemu narodu. Pišeš za vas Zapudje. Ta gre bolj počasi gori, ker še vedno ni zadosti materiala, ne denarja in tudi manjka gospodarjev, ker oni počivajo v hladni zemlji. Nekoliko si že pomagajo same volod. Par se jih misli preseeliti doli pod črešnje v nižino.

Cerkev imamo že za silo dodelano v župnišču. Res, prostor je majhen proti prejšnji cerkvi. Ko bomo pa obnovili vse bo tudi cerkev zrastle večja. Zdaj se grade naprej proge, tovarne, rudniki se odpirajo in elektrificira deželo itd.

Tudi me žene vedno delamo, prirejamo veselice in kulturne prireditve. V Dragatušu smo imele žene na svečnico prireditev z veselico in smo dobile nekaj denarja za svojo organizacijo.

Se nekaj draga tovarišica; dobi jo se še tukaj sirote, ki uživajo pomanjkanje pri vseh naporih da se pomanjkanje odpravi. Zato bi te prosila če je le mogoče, da bi ve kaj zbrale naj bo že kar hoče in da bi poslane na nas ali pa na eno samo, kar bi bilo za tiste, ki nimajo denarja da bi si kupili in tudi ne dobijo nikakršnih paketov.

Naslednje vrstice bi pa me žene rade povedale vsem izseljencem v Kanadi in Ameriki, ker se zavedamo danes dolžnosti in priznanja narodom teh dežel, posebno našim izseljencem, ki so v tej težki in požrtvovalni borbi za osvoboditev izpod tučevega jarma toliko pomagali.

Ne bomo se vam preveč priževali, kaj in koliko smo trpeli v tej strašni nečloveški vojni. Zahvalujemo se posebno zato, ker ste nam stali ob strani, ko smo kovali našo demokracijo in kulturno F.L.R. Jugoslavijo.

Me žene, ki smo se v zadnji vojni vztrajno borile za enakopravnost in svobodo, smo ostale vztrajne bojevnice tudi pri obnovi, ker se zavedamo, da je naša dolžnost, da nadalje gradimo in ustvarjamo, kakor od nas zahteva naša svobodna domovina.

S tovariškimi pozdravi vas pozdravljamo
 Smrt fašizmu—Svoboda narodu!
 Organizacija A.F.Z.
 Vel. Nerajec pri Dragatušu Belokrajina
 Klobučar Marija, Migalič Katarina, Adam Marija in Vrtin Ana.

Vrane iz zahodne strani morja vohajo plen

[Iz 2 strani]

september 1939 in izključiti delavski razred iz naroda. Vrane z onstran morja vohajo plen. Radi bi kupili deželo Konventa in deželo Komune za košček kruha in vrečo premoga. Te vrane imajo zmerom večji tek. Med vojno se jim ni mudilo oborožiti se proti skupnemu sovražniku, zdaj pa se jim ne mu-di, da bi se razorožili. Mrzlično se oborožujejo. Ko se je končala vojna, so začeli govoriti o vojni. V svoji pohlepni, sovraštvi in zaslepljenosti zahtevajo križarsko vojno proti SZ. Najbolj nestrpni med njimi govore o tem iskreno, drugi se pa rajši dejansko oborožujejo in govore nedoločno.

Evropski narodi so v letih preizkušnje sanjali o drugačni, bleščeci zmagi. Kdo bi si bil mogel leta 1942 sploh misliti, da bodo pet let pozneje poslovni ljudje govorili o tretji svetovni vojni?

Prepričan sem, da te vrane zaman hite, ker iz njihovih načrtov ne bo nič. Toda njihovo krakanje nad svežimi grobovi je žalitev za vsakega poštenega človeka. Mir zahtevajo matere, ki so izgubile svoje otroke, mir zahtevajo matere, ki se sklanjajo nad zibelko. Mir

zahtevajo evropska tla, razrta po granatah, minah in bombah. Mir zahtevajo grobovi junakov.

Nashe stokrat je surovo. Navadili smo se gledati resnici naravnost v oči. Vzdržali smo njen strašni pogled v jeseni 1941. Tudi sedaj se ne izmikamo njenemu pogledu. Zelo dobro vidimo težave let, ki prihajajo, razvaline, na katerih moramo zopet zidati, revščino, ki jo je treba premagati, pohlepni, ki jo moramo odstraniti. Spominjamo se prijateljstva iz vojne dobe, junaskih naporov naših narodov, številnih z roko izdelanih petrolejskih svetilk v bunkerjih, — teh plamenic razuma in vesti, s katerimi smo razsvetlili črno noč Evrope.

Morda ne slavimo Dneva zmage več tako radostno, kakor smo ga pred dvema letoma. Otroci so postali mladina, ki že razume, na obrazih nas, ljudi starejše generacije, pa so vrezane nove gube. Vendar naj še taka senca preleti obraz zmage, svetloba, ki sije iz njenih oči, je močnejša od nočne teme. Ljudje, ki so žrtvovali življenje za svobodo, nas niso rešili sama večerjajšnja teme, ampak tudi jutrišnje. Izvojevali so našo pravico do mira.”

“Izvestija”, 9. maja 1947

ci in se prav veselo zabavali. Ženske so skrbele, da je bilo vedno dovolj hrane, a z ječmenovcem je pa tov. L. Troha bil zaposlen celi večer. Z godbo za ples sta skrbeli J. Šerjak in L. Košmlr. Šerjak je tudi včasih zapel tisto znano: “Oj preluba...” Bilo je v resnici

Pozdrav iz sestanka Slovenskih povratnikov v Jugoslavijo

Montreal, Que. — Naša želja je, da pošljemo skupne pozdrave skozi naš list Edinost, predno se vzkrcamo na parnik “S.S. Radnik”.

Pošiljamo vam pozdrave, kot odhajajoči člani in članice Z.K.S. Izrekamo zahvalo našim organizacijam, tovarišem in tovarišicam za gostoljubne poslovilne večere, za pozdrave in za spremstvo na postaje.

Ob našem odhodu nam prihaja v spomin dan našega prihoda v Kanado. Skozi koliko zdravniških pregledov smo morali iti predno smo prišli v Kanado, ker se je namreč šlo za to če je človek zdrav in če ima močne mišice. Spomin

nam uhaja nazaj na vse dobre in slabe čase, na spomin našega skupnega dela in na delo za življenjski obstoj.

Mi se danes po 18 — 20 in še več letih vračamo izmučeni, izčrpani, odhajamo kot delavci trdega dela, delavci tovarne, rudokopov gozdov itd. Bili smo raztreseni po celi širini Kanadi. Naši delavski tovariši so bili tudi druge narodnosti kot naprimer; Angleži, Kanadski Francozi, Irci, Finci, Ukrajinci itd. kateri so ravno tako kot mi trdo delali za življenjski obstoj in smo si bili dobri prijatelji in tovariši ter bojevniki za izboljšanje delavskega položaja

potom unij. Od vseh teh smo se prijateljsko in tovariško poslovili in njim je znano zakaj gremo v Jugoslavijo in kaj nas tamkaj vleče. Tudi vsem tem izrekamo zahvalo za gostoljubnost, katere smo bili deležni v Kanadi.

Ti vsi razumemo naše vrnitev v domovino, toda ne razumemo ali nas nečje razumeti oni za katere smo trdo delali in garali in nas sedaj obmetujejo z raznimi primiki še nizkotnejšimi kot so nas prej obmetavali, ko smo še za njih delali in so nas varovale delavske unije pred njihovo okrutnostjo in podlostjo.

Mi odhajamo, ne plaši nas nobeno blatenje. Mi vemo, kdo smo in kaj smo. Vemo, da smo trdo in pošteno delali in sedaj gremo, da pomagamo iz ruševin izgraditi novo Jugoslavijo — Jugoslavijo bodočnosti.

Mnogo je še vas tovarišev in tovarišic, da bodele sledili nam in mnogo je še tui vas, kateri ste si uredili svoje življenje v tukajšnji zemlji. Želimo, da ohranite svojo zavednost do slovenskega naroda, do svoje rodne grude.

Zapuščamo organizacijo Zveze Kanadskih Slovencev, katere člani smo bili od njenega obstanka. Želimo, da se Z.K.S. še nadalje razvija in da v njo pristopijo še ostali zavedni Slovenci kateri do sedaj niso iz enega ali drugega razloga pristopili. Istotako želim, da še tudi nadalje podpirate list Edinost potom katerega smo se spoznavali na tisoče milj narazen in ga bomo tudi mi dobivali za nami v novo Jugoslavijo. V njemu vas bomo sledili, kaj vi delate v Kanadi in vam ob enem obljubljamo, da vam bomo preko njega sporočali, kako se bomo mi počutili v rodni zemlji novi FLR Jugoslaviji.

Na tem sestanku povratnikov dne 25. maja so zbrali za sklad lista Edinosti sledeči povratniki, da še pred odhodom pokažejo svojo zavednost do svojega delavskega lista:

Po \$5.00: — Frank Brkopec, Družina Sodoc, družina Frank Cimprič, Anton Cimprič in Edvard Troha.

Po \$2.00: — Jože Bedenk, družina J. Lesar, Janez Kerin in Jože Nemanič.

Po \$1.00: — Frank Nemanič, Anton Ogulin, Peter Žalec, Anton Štukej, Jože Banovec, Jože Zagar in Frank Mali.

Anton Jerše je dal \$6.00, za tiskovni sklad in \$4.00 za naročino Edinosti.

Bratske pozdrave vam pošiljamo zadnjikrat iz Kanade in vam kličemo: Srečni ostanite!

Za skupino povratnikov
 Edvard Troha.

V slovo vsem onim kateri so progresivnega in naprednega Mišljenja

Montreal: — Predno se podam iz Kanade pošiljam iz pristanišča v Montrealu zadnji pozdrav vsem naprednim prijateljem in čitateljem lista Edinost, ker kmalu nas bo odpeljala naša ladja nazaj v našo ljubljeno domovino.

Dolgi dvajset let je odkar smo se ločili od svojih dragih in s težkim srcem stopili na vlak kateri nas je odpeljal v neznan smer za iskanjem boljšega življenja, kakor smo ga mogli imeti v svoji lastni domovini, katera je bila pod vodstvom ne samo naše ampak ob enem tudi tuje reakcije, ker nam ni delila pravilno tisti košček kruha, ki je neobhodno potreben za življenje.

Da, šli smo v tujino v nadi, da bomo našli tukaj nekaj boljšega ali smo bili razočarani. Prišli smo v roke krute mačhe reakcije, ki je bila podobna oni katero smo pustili doma. Dasiravno nismo tega takoj opazili vendar nam je bodočnost odkrila njih okrutni namen izkoriščanja malega in delovnega človeka. Pred nami se je odkrivalo vse, samo ono ne do čegar bi človek prav za prav imel pravico in to je dostojno življenje.

Kmalu po prihodu v to deželo smo našli tukaj nekaj boljšega, katerega je prinesla, lakoto, skrb in mraz. Tega se gotovo spomni vsaki izmed nas, ki se vračamo in oni kateri ostajajo. Kar je vladalo nad nami je bilo podobno nazi-fašizmu in človeka skoro stresa mraz ko se spomni na ono kar smo doživljali mnogi izmed nas ako ne vsi.

Naši bratje v domovini so obravnavali z nazi-fašizmom. Za idejo

bratstva enotnosti in svobode so plačali s svojimi življenji in potoki krvi, da so naredili tudi za nas prostor, kamor se mi danes vračamo iz Kanade. Da povračamo se ali ne v staro Jugoslavijo ampak v novo osvobodeno F.L.R. Jugoslavijo, katera je očičena od reakcije z žrtvami in krvjo naših bratov in sester ki so z nami trpeli in so bili istih misli kot mi. Bodi jim večna slava in čast, kakor tudi njihovim voditeljem. . . . Njihovih junaštev ne bomo nikdar pozabili.

Mi, vračajoči izseljenci imamo zavest, da smo bili vedno z njimi, čutili smo njihovo bol v naših srcih in tudi smo jim pomagali v kakršni koli obliki se je pokazala prilika. Nismo bili skopi če se je šlo za materialno ali moralno pomoč, ker se fizično nismo mogli udeležiti njihove boja za njihovo in našo svobodo. Sedaj gremo, da jim pomagamo zgraditi njihove porušene domove, gremo da jim pomagamo zgraditi novo srečno, zares, ljudsko Jugoslavijo, za katero bomo tudi mi zvesto stali na straži proti poslednjim ostankom nazi-fašizma.

Vam, kateri ste ostali tukaj želimo skorajšnji prihod za nami in do tedaj ostanite na braniku naših idej. Veselo svidenje v domovini kateri bomo skupaj z našimi hrabri borci gradili v svobodi, katero so oni s tolikimi težkimi žrtvami priborili.

Hvala vam vsem na prijaznosti, katere sem bil kdaj deležen, posebno ob poslovnih večerih. Pozdrav uredništvu lista Edinosti in čitateljem in mojim tovarišem in tovarišicam v Port Arthur-ju.
 Franc Nemanič.

svobodno in zadovoljno. Okrog polnoči, sem jaz kot starejši v kratkih besedah pozdravil ženina in nevesto in njima želelo obilo sreče v novem zakonskem stanu, nakar smo jih obravnavali vsak po svoji moči. Za vse to sta se nam zahvalila in smo se nato vse veselo in zadovoljno.

Manifestacija je bila tudi članica iz vršnega odbora mladinske organizacije Kanadske Jugoslovanske mladine, kjer je imela mesto podpredsednice.

Svatba se je vršila pri njeni sestri in svaku Tony in Emiliji Muc. Tam so se zbrali sorodniki in znanci.

Pozdrav in slovo prve skupine Slovencev iz Montrealskega pristanišča vsem Slovincem ki so še ostali v Kanadi

Montreal, Que. — Slovenci in Slovenke namenjeni v staro domovino zbrani na skupni seji dne 25. maja v Montrealu pošiljamo še enkrat tovariške pozdrave vsem rojakom in rojakinjam, ki so ostali za nami. Ob enem želimo še enkrat izraziti našo zahvalo rojakom in rojakinjam za veliko gostoljubnost, katero so nam izkazali ob priliki našega odhoda iz naselbine.

Tovariši in tovarišice; rojaki in rojakinje, kar smo videli ob našem odhodu iz Vancouverja nam je seglo v srce. Človek je čutil nekako tako, kakor pred dolgimi leti, ko smo se poslavljali od svojih dragih v stari domovini. Z vami smo živeli dolga leta, z vami smo trpeli in se veselili. Vi ste nam nadošli sorodniki in prijatelje iz mladih let. Vselej tega je bilo naše slovo od vas težko. Ali pri vsem tem smo čutili tudi ponos, ker se je videla tako lepa bratska sloga med nami in tudi spoštovanje eden do drugega. To bratje in sestre je tudi najlepša vrlina našega človeka in zato so se naša prsa dvigala od ponosa ob pogledu na to našo enotnost in spoštovanje eden do drugega. Prosimo vas pri odhodu, da nadaljujete tako tudi v bodoče, ker ako bomo mi spoštovali eden drugega, bodo tudi drugi nas spoštovali. Torej še enkrat vam prav lepa hvala za vse gostoljubje in vam ob enem želimo vso srečo dokler se zopet ne vidimo v novi Jugoslaviji.

Ko smo se v Montrealu srečali z drugimi tovariši iz raznih naselbin smo uvideli, da se skoraj vsi poznamo po imenih če že ne osebo. Tukaj se vid, kaj pomeni organizacija, ker smo že prej čeravno po tisoče milj narazen eden od drugega delali za isto stvar in se tako v organizaciji in preko lista Edinosti spoznali. Prijetno se je bilo sedaj srečati z vsemi temi aktivisti iz skoro vseh naselbin širne Kanade, ki gremo v novo Jugoslavijo z eno mislijo — pomagati svojem narodu pri obnovi njihove in naše domovine.

Jasno je, da bo ostala precej velika vrzel pri odhodu teh aktivistov na organizacijskem polju. Za-

to ob priliki našega odhoda pozivamo vse zavedne Slovence, kateri so se še do sedaj držali po strani, da se oklenejo svoje organizacije Zveze Kanadskih Slovencev in tako zavzamemo naša mesta ter tako delajo za enotnost in dobrobit našega naroda tukaj v Kanadi in v naši rojstni domovini. Če bodele storili to, bo nam in vam velika nagrada zavest, da smo vsi skupaj vršili kar nam je bila delavska in narodna dolžnost. Bratje in sestre kateri še ostajate v Kanadi, stopajte v našo organizacijo Zveze Kanadskih Slovencev!

Zdi se mi potrebno omeniti tudi nizkotno in podlo kampanjo nekateroga tukajšnjega reakcionarnega časopisja glede našega povratka. Izgleda, da hočejo napraviti utis, da nas žene v Jugoslavijo neka komunistična fantazija. To bi bilo zelo smešno, ako bi ne bilo zelo žalostno. Saj se s tem skuša ustvariti mržnjo med nami in kanadskim narodom. Ali se je že kdaj slišalo, da bi se človek preseljeval radi kakšne fantazije, bodisi za stalno ali začasno? Kje je torej fantazija.

Mnogi se še spominjajo onih let, ko je bilo mnogo naših izseljencev brez dela in vsakega sredstva. Nekateri so dobivali javno podporo da se ob nji ni dalo ne živeti in tudi ne umreti. Če se je kdo od naših pritožil ali pa izrazil nezadovoljstvo se mu je oholo za-brusilo: “Če vam ni prav tukaj, pa pojditte od koder ste prišli!” Sedaj gremo nekateri nazaj, pa jim zopet ni prav. Zagnali so takšen nesramen vršič, kot da je ta reakcija naš varuh. Kaj hočejo ti ljudje?

Jaz mislim, da se prej omenjeno časopisje razkrinkuje bolj, kakor bi ga mogel razkrinkati katerikoli komunist.

Kar se nas tiče, mi smo hvaležni kanadskemu narodu za gostoljubje, kolikor smo ga bili deležni za časa našega bivanja tukaj in bomo vedno delali za prijateljstvo med našim in kanadskim narodom brez ozira na podle hujškatce.
 F. Sodoc.

Zahvala za poslano pomoč

Toronto, Ont., — Prejel sem iz domovine zahvalo za poslanih sto dolarjev, katere sem lanske jeseni zbral od naših dobrih izseljencev v St. Catharines in Toronto. Ker je zahvala namenjena vsem prispevateljem se čutim dolžnega, da jo priobčim v Edinosti, da bodo prispevatelji vedeli, da so njihovi prispevki prišli na določeno mesto. Zahvala se glasi:

Dragi rojaki; Prebivalci Trzina zbrani dne 29. XII. 1946. na manifestacijem sestanku Vam izrekajo iskreno zahvalo za poslanih \$100.00, kar v našem denarju znaša Din. 4983. —

Ponosni smo na Vas, da Vas tu-

Poroka in svadba mladega para

Dne 3. maja sta se v Toronti poročila Jože Smrke ml., in Mary Košmlr. Jože Smrke je sin Marije in J. Smrke. Živel je vedno pri svojih starših, v Timmins, Sudbury-ju in Toronti. Udeležoval se je v Mladinskem klubu Kanadske Jugoslovanske mladine, dokler ni bil poklican v Montreal na delo pri konzulatu FLR Jugoslavije.

Mary Košmlr, sedaj Smrke je bila več časa v Sudbury pri svoji družini, od koder se je z družino preselila v Toronto. Ona je hči dobroznane družine L. in Marjete Košmlr. Bila je vedno naprednega mišljenja in je mnogo pomagala pri raznih prireditvah in orga-

Manifestacija je bila tudi članica iz vršnega odbora mladinske organizacije Kanadske Jugoslovanske mladine, kjer je imela mesto podpredsednice.

Svatba se je vršila pri njeni sestri in svaku Tony in Emiliji Muc. Tam so se zbrali sorodniki in znanci.

NOVOPOROČENCA JOŽE IN MARY SMRKE

Manifestacija bratstva in enotnosti v Toronti

Toronto, Ont.: — Slovenci, Srbi in Hrvati bodo priredili 1. junija skupni piknik, Nikolii v prošlosti niso imele naše tri bratske organizacije takšne prireditve. Po vzgledu naših bratov in sester v Domovini radi njihove sloge, sodelovanja, enotnosti in veselja, bomo tudi mi v izseljeništvu imeli skupni izlet, kar bo še bolj utrdilo naš skupni pot bratstva in enotnosti.

Skupni odbor izleta je izdelal v resnici bogat program in razdelil delo kakor sledi:

1. Spekle se bo na raznju deset jagnet.
2. Tovarišice Slovence bodo spekle kranjske klobase.
3. Tovarišice Hrvatice bodo skuhalo kavo.

4. Tovarišice Srbkinje bodo spekle krofe, itd.

To bogato pojedino se bo zalivalo z mehko pijačo, katere bo različne vrste v izobilju.

Odbor je sprejel nominacijo za pet kandidatij, ki bodo udarnice izleta izmed katerih se bo povedla živahna tekma in kdor misli zmagati naj si dobro zaviha rokave in poseže globoko v žep.

Tri bratske organizacije imajo tri kandidatije, bratska srbska organizacija ima eno kandidatijo in bratska slovenska organizacija eno kandidatijo. Imena kandidatij še nimamo ali sem izvedel od mojega “tajnega urada”, da je srbska kandidatinja Selka Stanič, Slovenka pa Ida Slak, kateri bodo imeli namen premagati Slovence bodo morali delati “overtajm”, To skrivnost sem izdal zato, da se bodo zainteresirani znanci pripravili za delo.

Ves prihod od vsake posamezne udarnice je namenjen za njihovo organizacijo.

Zmagalka — udarnica — bo oddala svojo sliko, da se jo objavi v vseh treh naših listih, v Edinosti Srbskem Glasniku in Novosti.

Vsaka organizacija bo imela svojega govornika, a glavni govornik bo Ivan Pribanič, glavni tajnik Saveza Kanadskih Hrvatov.

vzoče in so za ta plemeniti namen prispevali sledeči:

Po \$15.00: — Jože in Mary Smrke (novoporočenca).

Po \$5.00: — Jože Petrič, Jože in Marija Smrke (stariši od ženi-na), Franc Nahtgal, Louis Smrke, Mrs. Marjeta Hren (mati neveste), in Ludvik Troha.

Po \$2.00 Družina John šeme, Stanley Smrke, Rozi in Milana Smrke, Frances Zakrajšek, in Tony Slak.

Po \$1.00 Franc Zakrajšek, Jože Šerjak, Louis Košmlr, Louis Klemenčič, Tony Muc, Franc Matjašič, Tony Šuklje in Helen Šerjak.

Skupaj \$63.00. Denar je izročil Svetu Kanadskih Južnih Slovanov. Najlepša hvala vsem prispevateljem, mlademu paru pa želimo obilo sreče v bodočem življenju. Bilo srečno!

Josip Petrič.

Naša mladina nam bo dala lep program v športu in drugem in upamo, da bo vsakdo zadovoljen z njihovim programom.

Pa nikar ne pozabite in podprtajte na koledarju dan 15. junij, tako, da bodele za gotovo prišli na ta veličastni skupni izlet.

Za skupni odbor
 Sava Lazič

ST. CATHARINES

Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov bo imel svoj redno sejo v soboto dne 7. junija ob 7.30 uri zvečer, na 89 Johnson St.

Val d'Or, Que.

Odsek V.P.Z. Bled št. 2 “Ljubljana” naznanja, da se bo društvenca seja vršila v nedeljo dne 8. junija ob 1.30 uri popoldne v unijskih prostorih poleg “Palace Theater-a na 3tji Ave.

Vljudno se vabi vse članstvo, da se seje za gotovo udeležijo.

Tajnik

As I Saw Yugoslavia

— By EMERIC SIMAC —
PART VII.

After the Italians evacuated Bribir the people also suffered under the heavy heel of the Germans, Ustashe and especially the Chetniks. Under the clear-blue sky the Germans in June 1944, burned fourteen homes. The Chetniks, on the other hand, destroyed a total of a hundred and two homes during the month of December, 1944, and they shot nine innocent peasants.

In March, 1944, the Germans forced the people of all the villages to leave their homes and to find living quarters either in the village of Kricina or Porgori. Up to five families had to sleep in one home.

The roads, as well as the thresholds of homes, were mined by the Germans and as a result of this it was very dangerous to go anywhere by day or by night. Over twenty people were killed by these mines.

When the Germans knew that they had to evacuate Bribir, because of the threat presented by the partisans, they confiscated everything possible that they were able to lay their bloody hands on. They not only stole clothing, food, furniture, but also windows and doors! This, however, only produced a forever mounting tide of courage amongst the people of Bribir. The final blow which they dealt to the invaders was painfully felt by the ferocious Nazis.

During the national liberation struggle, Bribir paid deeply in material and especially in human lives. I can never, never forget the occasion when I visited the graves of the partisans and the people who lost their lives during the war. As I walked between the neat and even rows of graves, I suddenly turned around. I noticed that I was standing above the grave of Bozica Pipinc — a young girl with whom, only eleven years ago, I played upon the streets as a boy. This has so deeply engraved my memory that I'll never be able to forget it. As I stood above those graves slowly cast my eyes upon the beauty which surrounds them, I thought to myself: "If only these graves, the green trees and the beautiful hills could speak they would tell an unending story of suffering and hardships. If they were only here amongst us to breathe the atmosphere of freedom and to see the mellow light of victory for which they fought."

During the liberation struggle Bribir, a very small town, produced sixty-eight officers in the new people's army and over fifty state functionaries who today work in the various ministries. Since the dawn of freedom and victory appeared a large number of the wounds inflicted upon this town have been healed. The burned homes are being slowly but surely rebuilt and the roads have already been cleared.

During my visit in Bribir I worked for a short period of time with the people in one of the villages — Kricina. Whenever the people work they sing, especially the young people. Before I joined then I heard their young voices from a distance singing:

"Družo Tito, joj družo Tito, "Ljubice Bjela, "Voli tebe, joj voli tebe,

During 1946, the young people of Bribir have in particular given a large number of unpaid days of voluntary labour towards the reconstruction of their town. According to the report of the secretary of the People's Committee, the youth gave a total of 1,400 voluntary working days in 1946. The A.F.Z. (Women's organization) have given 964 and the Front has contributed 996 days of voluntary labour. With these sums incorporated into one, the total amounts to 2,360 voluntary working days.

Besides taking part in reconstruction of their town, a large number of young people also participated in the building of the Youth Railway, Brcko-Banovichi. This year over forty-seven of them will help to build the new Youth Railway, Shamac-Sarajevo.

Under the initiative of the local "Omladina Cjela,"

People's Committee (Narodni Odbor), plans are being made for the partial industrialization of Bribir. Although the town is an unfavourable position for the development of large scale industry, systematic and concrete measures are, nevertheless, being taken for the building of minor, industry, such as a flour and saw mill. Modern machines, driven by electrical energy rather than by water power, will be installed in the mills. The main products of the saw mill will be such articles as furniture, doors, windows, wine barrels, baskets etc. The approximate cost of the whole project, which has already been fully reviewed and approved by the Planning Commission, will be two mil-

lion dinar (\$40,000.00).

These work shops will be partially built upon a totally voluntary basis. Every person will give from one to two days of voluntary labour towards the construction of this project.

By the end of 1947, every single home in every one of the villages of Bribir, will be provided with electrical energy, with electric light etc. Primitive coal-oil lamps will become a thing of the past. Preparations are at the present time being made to install transformers and to set up posts and electric wires over which rich electrical energy will run. The project will be built upon a completely voluntary basis, with the youth playing the leading role.

No steps of this nature to industrialize the country were taken by the old rotten, monarchic-fascist regime because the governing clique knew that the development of industry and electrification would bring culture to the people. They knew that if the people attained a high degree of culture they would demand more, more and more. The former regime oppressed the people of Yugoslavia because only through such oppressive measures it was able to rule over the people. The new people's government, however, through industrialization and electrification opens up golden and broad horizons for the cultural development of the people.

Life in Bribir is becoming increasingly normalized. The people and the youth in particular sing as they work. I'll never forget the first time I heard them the traditional partisan songs. It was a quiet, clear December night and as I stood near one of the destroyed homes I heard their young voices singing:

"Jedan dva, jedan dva, "Omladina Titova, Kreće u boj, "Protiv nerada." I stood there and listened to them their voices faded in the distance until they could no longer be heard. And then I thought of Tito's words: People who have youth such as ours, need not have fear of the future!

TORONTO, ONT.

VABILO NA VELIKI SKUPNI IZLET

Dne 15. junija bodo prirredile tri bratske Zveze — Zveza Kanadskih Slovencev, Savez Kanadskih Hrvatov in Savez Kanadskih Srbov veliki skupni piknik na Dawes Rd.

Potokaz: Vzemite Danfort tramway do Dawes ulice, a tam vzemite Hollinger bus, kateri vozi severno do mesta piknika. Bus vozi vsega skupaj kakšnih 5 minut, a vsaki mora plačati pet centov. Pred mestom piknika bo izobešena jugoslovanska zastava.

V slučaju dežja se bo piknik vršil 22. junija na istem mestu.

Uljudno vabimo vse Jugoslovane, da se udeležite te skupne prireditve v obilnem številu.

Za skupni odbor
Sava Lazič

TORONTO, ONT.

OBJAVA

Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov bo imel svojo sejo v ponedeljek 9. junija ob 8. uri zvečer na 386 Ontario St.

Vljudno se vabi vse člane in tudi druge, ki se interesirajo za delo S.K.J.S.

Tajnik

"Danilo" (Vladimir Družnikov) navdihnjem, da izklesje iz kamena krasnejšo cvetko kakor mu jo je prinesla "Katja" njegova izvoljenka.

Krasen prizor v filmu "Kameniti cvet". Prikazuje se sedaj v Royal Alexandra Theatru. Se je začel v ponedeljek 2. junija in se bo prikazoval en teden.

Mile: In vendar so zmagali

(Nadaljevanje)

Mesec pozneje se vije temna črta postav, sklonjenih pod bremen, od Drave proti Svinji. Na čelu skrivnostne kače oprezno stopa Franc, partizanski kurir. Belinova četa je v tej septembrski noči prevela Dravo in sedaj jo vodi Franc po njemu dobro znanih stezah v svoje gozdove na Svinji. Tam že uspešno klesti sovraga Bojeva četa.

Ze je za njimi nevarna Drava. — Ob njej je dosedaj padlo že mnogo kurirjev, cele desetine partizanov so v junaških boju dale svoje življenje. Belin s svojimi je uspel. — V nenehnih pohodih se četa zaganja v območje varnejših gozdov Svinje. Nad Djekšami vendarle trčijo utrujeni borci na sovražno patroljo. Prvo srečanje na severni strani Drave. Pet sovražnih vojakov je padlo, ostali so jo odnesli z desetimi ranjenci. Belin deli zaplenjene puške. Nato naprej. Po Svinji poka; Bojeva četa ve, da je prišla nova četa partizanov, a ne najdejo se še. Na nočnem pohodu se pa srečajo. "Kdo tam?"

Slovenski poziv, na severni strani Drave, na Svinjski planini. Borci nestrpno in napeto strmijo v temo in prisluškujejo.

"Slovenski partizani! Bojeva četa!" krikuje iz teme.

Borci si v hipu stiskajo roke.

Potem se je začelo še z večjem pogumom. Na Brajtriglu, pri Polingu, po vseh predelih obširne Svinje, do Kneže, Vrbe in skoraj do Drave so padali presenečeni nacisti. Štirideset sovražnikov je padlo v zelo kratkem času in prenehalo vihreti svoje hitlerjevsko orožje. Z vsakim dnem je raslo število padlih fašistov, rasel pa je tudi pogum slovenskega ljudstva na teh najsevernejših predelih slovenske zemlje.

Meseca oktobra je bila temna vrsta, ki se je bližala Dravi, še daljša, skoraj nepregledna. Zlovešče so se svetilkale cevi "sarcev" in "brenov", brzostrelke so tipale v temno, na mnogih krajih dolge kače. Mirkov bataljon prodira na Svinjo. Bataljon se s čolnom v noči prevrže čez Dravo. S kompasom in karto išče pot proti gorovju. Čez travnike in polja, pokrita

TORONTO, ONT.

Mladinska organizacija bo imela plesno zabavo v soboto dne 7. junija v Makedonsko-Bolgarski dvorani na 386 Ontario St.

— Začetek ob 8. uri zvečer. Za ples bo igral novi tamburaški zbor. Vljudno se vabite, da se udeležite plesne zabave naše mladine.

NAČRT L.P.P. ZA POLETNO ŠOLO

"Povojni problemi Kanade" bo glavni predmet učenja v številnih poletnih šolah nameravanih po Izobraževalnem odelku Delavske Progressivne Stranke, ki se bodo obdržale v več provincah. Kanadska zgodovina, ekonomija, zgodovina delavskega gibanja, in znanstveni socijalizem so predmeti, ki bodo vključeni v predavanje. Poletni šolski program je pod vodstvom Stanley B. Ryerson, avtorja knjige "Franch Canada", ki je tudi nacionalni izobraževalni direktor od L.P.P., ki bo poteval čez zahodne province v Juliju in Augustu.

Nacionalni Odbor
Labor-Progressivne Party

s snegom, se vije črna kača in tipa v temno pred seboj. Male praske s sovražniki mimogrede in že so na Svinji.

Skoraj istočasno hiti proti Svinji četa iz Gur. Tam so medtem formirali iz prvotne čete, že kar tri nove, toliko novih borcev je prišlo. Prišli so dopustniki, mobilizirali so nove Korošce, rešili vojne ujetnike. Ena četa je že odšla proti Osojam, druga se prebija sedaj na Svinjo. Med potjo napada St. Lips, Mostiče in druge postojanke. Zopet jo vodi preudarni Mišček, njemu ob strani zopet komisar Iztok. Deset padlih sovražnikov in štirideset zaplenjenih pušk je rezultat tega bojnega pohoda.

Prve dni novembra so vse čete na Brajtriglu na Svinjski planini. Postrojeni so borci Mirkovega bataljona, Belinovi in Bojevi borci ter četa iz Gur. Prvi bataljon slo-

venske partizanske vojske na severni strani Drave je formiran. Koroški partizani so zmagali v tej tako trdi borbi za Dravo, za najsevernejši del slovenske zemlje, zmagali v borbi za Slovensko Koroško. Postrojeni borci bataljona se tega v polni meri zavedajo. In sedaj velja vztrajati, uničevati sovražnika in prestatii zimo, zadnjo zimo v temu boju.

Zadnjo in najhujšo zimo! V njej so popadali najboljši, popadale cele desetine. Padel je tudi zvesti Franc, ki je takrat tako požrtvovalno preplaval Dravo, da bi se odzval klicu svobode.

Vendar, slovenski partizani so vztrajali! Na pomlad so že padale postojanke. In ko se je začela rušiti zločinska nacistična stavba, zgrajena na kosteh, krvi in trpljenju, tedaj je tudi ta najsevernejši bataljon slovenske partizanske vojske planil v doline in mesta.

Oseminštirideset nacističnih zločincev obešenih

Landsberg, Nemčija: — V jetnišnici v Landsbergu, kjer je Adolf Hitler pisal nacistični "evangelij — Mein Kampf" je bilo dne 27. in 28. maja obešenih 48 zločincev, od učencev Hitlerja, ki so imeli namen podjarmiti svet, a druge narode pomoriti.

Obešeni zločinci so upravljali smrtne mline v Mauthausenu za časa nacistične streljavne in za to delo so bili sedaj obešeni od ameriških armadnih izvrševalcev smrtnih obsodb.

Drug za drugim, v presledku sedem minut so zločinci za sivimi zidovi Mauthausenske jetnišnice, podjarmili drugi svet na dvojniki vešalih, kamor so jim pomagali spretni ameriški obešalci na ta način, da so sneli enega iz vrvi, ko je prestal brcati, a med tem časom je že drugi brcal na drugi vrvi vešal in tako je šlo naprej dokler ni vseh 48 zadostilo pravici.

Razen nekoliko branja z nogami je večina zločincev umrla mirno in udano v usodo, ker so videli, da se ne da izogniti usodni zanki na vešalih. Anton Kaufman upravitelj kamentoloma, (kjer so bili tudi naši Slovenci jetniki strahotno mučeni in so morali delati do smrtne utrujenosti) je uspel, da je razvozal zgolj vrvi s katero je imel zvezane roke za njegovim hrbtom in ko je padel skozi smrtno odprtino na vešalih se je prijel za vrvi, ki ga je tiščala za vrat ter se pričel zopet vleči nazaj na oder vešal. Amerikanec, kateri ga je obešal se za hip zelo začudil ko je zagledal njegove prste, oziroma roke na vrvi za katero je bil obešen, toda mu je hitro odtrgal roke od vrvi ter mu jih zopet zvezal za njegovim hrbtom, med tem ko je bilo njegovo truplo še vedno obešeno in je z nogami divje brcal okoli sebe. Njegova smrt je bila izrečena v 18. minutah. Nekaj Henkel pa je prosil kakšne 3 minute na vešalih, da ga naj ne obesijo čez, da ima sorodnike v Z.D.A. Popolnoma je pozabil po nacistično udarjati skupaj s petami in je izgedel jako reven. Seveda mu ni sode nič pomagalo in je moral kljub sorodnikom v Ameriki na vešala. Tudi razni drugi, ki so skoro do zadnjega časa kazali svoje nacistično bahaštvo namreč da predno bodo obešeni bodo storili to in ono, kot naprimer; Willy Frey, ki je rekel, da bo vzel dva ameriška vojaka s seboj, če ga bodo obesili in da bo pel "Odpri duri Richard" in "Daj mi še pet minut", on in drugi bahači so na vse to pozabili. Werner Grahm pa je ravno pred smrt-

jo rekel, da je dobil pismo od svoje hčere, žene ameriškega vojaka iz Miami, Fla., katerega je poročila pred 10timi leti.

Med tem ko je 48 nacističnih zločincev naredilo zadnji skok čez smrtno odprtino na vešalih, je dobil 49ti začasno pomiloščenje, kar se je še njemu čudno videlo in je vprašal; "Zakaj", česar mu pa ni so pojasnili.

Vseh 48 trupel je bilo vrženih v nepobarbane rakve, ki so bile vvrščene druga ob drugi. Sorodniki enega od obešenih so prosili, da se naj jim da truplo, da ga bodo sami pokopali. Za druge bo pa izkopal "buldozer" skupno jamo kakšnih 20 čevljev od obzidja jetnišnice.

Tako se je završila ena največjih smrtnih obsodb ki so jo izrekli zavvezniki v zgodovini, nad nazi-fašističnimi kriminalci. V teku razprav proti obožencem katerih je bilo vse skupaj 61 od teh so bili trije obsojeni na dosmrtno ječo, 9 je bilo pomiloščenih na dosmrtno ječo pred usmrtnijo in eden je dobil začasno pomiloščenje, katero mu ni bilo pojasnjeno "Zakaj" — ni bilo mogoče določiti smrtnih slučajev vsled mučenja v Mauthausenskem taborišču, vsled tega, ker so bila trupla mučenih sežgana v krematoriju in se o njih ni vodilo nikakih pisanih dokumentov. Računa se jih pa na okrog od 165.000 do 1.500.000.

(Op. Ured., neki Slovence je o pisal trpljenje v teh taboriščih ki so jih ti zločinci upravljali za časa vojne takole: "ko bi nas v tem trpljenju videl človek, ki ima srce in dušo, zamislili bi se mu, da bi se zjokal nad grozotami nemškega nacističnega terorja — bilo je nečloveško mučenje. Ko bi samo videli kako se je tu pretepalo, nedolžnih ljudi kri je škrofila izpod pendreka, koža počnila, kot da bi jo polival s črnolom; hrana, dva litra juhe, oziroma tople vode, to za celi dan. Delo: dva kloveka sta morala brezpogojno naložiti 31 vagončkov kamna na dan, to je 31 kubičnih metrov in to od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer lačna. Ako nista to izvršila, sta delala do 10. ure zvečer in ako še ni bilo izvršeno sta morala v sobo, kjer je najmočnejši Nемеc z pendrekom rezal po nagi koži; najmanj 25 udarcev... bilo je grozno... marsikateri leži pod zemljo ali v peklu krematorija... naši grobovi..." (Edinost 19. februarja 1947).

Tako je pisal naš Slovenec o teh sadistih, ki sedaj plačujejo za življenje. Oni se boje smrti, ki so smrt delili. Pravica melje, četudi počasi, ali melje delor.)

ČUDOVITI SOVJETSKI FILM V BARVAH

NE ZAMUDITE PRILIKE
VIDITI TA:

Prvi Sovjetski film
v briljantnih
naravnih barvah
"STONE
FLOWER"

Rusko besedilo.
Angleški Titel.
Vam se bo dopadlo,
so ruske pesmi in
ples. Je nenavadna
povest ljubezni.

VSI SEDEŽI REZERVIRANI
Se prikazuje dvakrat dnevno 2.20
pop. 30c in 60c 8.20 zvečer 60c in
90c Taksa vključena

Prikazovati se je začel 2. junija,
in se bo kazal en teden.
ROYA L ALEXANDRA
King St., W. od University Ave.

PESEM GORÁ

MIŠKO KRANJEC

Pa saj je mati dobro vedela, kako je z Maksom. To so vedeli vsi. Toda prav tako so vsi vedeli, da niti na fari niti na občini Maksa niso radi videli. Pred leti je začel župnik pridigati o nekakšnem komunizmu, ki da se širi po svetu in ugonablja poštene ljudi. In ker ni našel nikogar, ki naj bi ga postavil ljudem za primer, kaj so komunisti, je privlekel pred verne farane Maksa, ki ni hotel k maši. Tisti, ki so poznali Maksa dobro, so bili nekoliko presenečeni nad tako čudno razlago, mnogi pa so vendar verjeli, ker so o Maksu vedeli, da ne dela, marveč pohajkuje in se v družbi čudaškega gospoda Sivca ukvarja z zelmi, to je s čaranjem in pripravljanjem strupov.

Prav tako ga je napravil za komunističnega župana v stari Jugoslaviji. Žandarji in sploh oblast so hoteli imeti nekeke komuniste. Po vsej sili so tudi v tej gorski, samotni in odmaknjeni fari hoteli imeti koga, ki bi ga preganjali, vsaj tako se je zdelo županu, ko so toliko sitnariji. Ne župan niti njegovi občani niso imeli pojma, kaj je komunizem in najmanj so kaj takega podtkali Maksu, pač pa, da se mu meša, da je postopač, gorski človek, čudak. Ker so pa žandarji nenehno sitnariji, kot da ne bi mogli spati, je župan sklical odborovo sejo, pojasnil občinskimi možem, kaj hoče oblast in dodal, da "prej ne bomo imeli miru, dokler nimamo vsaj enega komunističnega." Pa so sklenili na predlog nekoga, ki je mnogo hodil v farovž, da bodi Maks z Jam komunist. Može so se nekoliko praskali za ušesi, toda koga drugega je bilo mogoče še manj tako obsoditi.

— Saj se mu tako ali tako ne bo nič zgodilo, je dejal naposled župan in se s tem opravičil, — a ker že sitnarijo, nekdo mora biti.

Tako je Maks z Jam postal komunist. Župan si je v nekem zadovoljstvu še kar pomel roke, se smehljaj in modro povedal:

— Temu tako ne bodo prišli do živoga! Kadar ga bodo najbolj iskali, bo čepel kje v takih gorah, da ga sam hudič ne bi našel. Naj pa se malo iščejo!

Maks je res čepel v svojih gorah in se mu ni nič zgodilo. Kadar so žandarji spraševali po "komunistu", je župan nagubančil čelo in dejal skrivnostno: — V gorah je.

Toda na svetu se je mnogo spremenilo, prišli so Švabi, starega modrega in zvitega župana je zamenjal njegov nasprotnik. Maksa je začelo zanašati, taval je ne samo v svojih mislih, videč, kaj se dogaja, temveč tudi sicer, se opletal in se nazadnje zapletel v mreže. Ujeli so ga.

In po novem županu, Jamnikovem nekdanjem prijatelju, so na Jamah zvedeli, kaj se bo zgodilo z Maksom.

Ampak Maksu se ni zgodilo, kar je bil napovedal župan in kar je bila pričakovala Sivčeva Vida.

Maksu se je posrečilo pobegniti. Naj so možnosti za tak pobeg bile še tako izključene, Maks ni bil ne prvi ne zadnji, ki je ušel švabom. Toda ta pobegli Maks ni bil več nekdanji. Bil je ena sama zmrevarjena kepa mesa, ki se je komaj vlekla. A ta trpinčena kepa je imela še v levi roki rano, ki jo je bila dobila na begu. — Ko je prišel domov, si je bil že spotoma dal zavezati roko. Rana na srečo ni bila nevarna in se mu je naglo celila.

Prišel je ponoči in se sprespal na senu. Zjutraj še pred svitom, pa se je splazil v gozd nad hišo, čepel tam in je naposled dočkal Drejca. Nikakor ni hotel, da bi ga videl brat, a tudi dekl se ni hotel pokazati.

Drejc je bil poslednje dni v eni sami napetosti, v enem samem pričakovanju nečesa posebnega, skrivnostnega. Zato se mu je že prvi žvižg zazdel sumljiv. Samo dolgo ni mogel določiti, od kod prihaja. Na Maksa ni niti mislil. Maks je sedel, kakor je on vedel in ne bo kar tako doma žvižgal. Pač pa je bil prepričan, da je to znak tistih ljudi, ki hodijo po gorah pod tako skrivnostnim in čarobnim imenom partizanov. Kar vzdrhtelo je v njem. Tako dolgo jih je že pričakoval, tako si je želel, da bi se srečal z njimi, tako je iskal priložnosti, da bi jih našel. Zdaj je bil tu tisti trenutek.

Kljub vsej razburjenosti se je previdno razgledal, da ga ne bi kdo videl, celo pa oče. Nato se je splazil do gozda, kjer pa se mu je v njegovo največjo osuplost pri smehljaj nasproti obraz strica Maksa.

Najprej je Drejc onemel, zakaj tisti trenutek ga je obšlo strašno spoznanje: Maks je mrtev, pa se mi je mrtev prikazal. Živ vendar ni mogel priti iz ječe.

Kakor da bi bil Maks doumel Drejčevo zadrego, je dejal:

"Nisem mrtev, ranjen pač. — Le pridi sem."

Prvič v življenju se je zgodilo, da sta se Maks in Drejc objela. V gorah trdi ljudje, kakor so bili, kaj takega niso poznali. Toda so stvari, ki o njih nuji in vrednosti ni treba razmišljati, ki jih narekuje srce in srce se je treba samo prepustiti. In ko sta se tako prepustila čustvom srca in se objela, je Drejc plamteče vzklilnil: (Dalje prihodnjič)

BANKET DVEH BRATSKIH ZVEZ

V počast zasiedanja glavnih odborov Saveza Kanadskih Hrvatov in Saveza Kanadskih Srbov se bo vršil velik banket v soboto dne 7. junija ob 7. uri zvečer na 243 Beach Rd.

Na banketu bodo prisotni; major Branko Vukelič izvrševalec dolžnosti generalnega konzulata FLRJ v Kanadi, tov. S. Miošič in Vojin Grbič, ta dva sta sedaj zaposlena pri jugoslovanskem poslanstvu v Ottawu.

Ta Banket bo veličastna manifestacija naših jugoslovanskih izseljencev, vsled tega se vabijo vsi rodoljubni Slovenci, Hrvatje in Srbi in ostali Jugoslovani, da se banketa udeležijo.

Skupni prireditveni odbor